

Handläggare

Priscilla Schwartz
Telefon: 08-508 25 278
Eva Balok
Telefon: 08-508 25 477
Anna Lindskog
Telefon: 08-508 25 248

Till

Socialnämnden
2019-09-24

Långsiktighet och stadga i arbetet framåt – en myndighet för romska frågor (Ds 2019:15)

Svar på remiss från kommunstyrelsen, dnr KS 2019/1180

Förvaltningens förslag till beslut

1. Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen
2. Beslutet justeras omedelbart

Lena Lundström Stoltz
förvaltningschef

Gunilla Ekstrand
avdelningschef

Sammanfattning

Regeringskansliet har gett departementsrådet Charlotta Wickman i uppdrag att utreda hur ett nationellt center för romska frågor kan inrättas. I utredningen konstateras att det saknas stadga och långsiktighet i arbetet med att tillförsäkra de mänskliga rättigheterna för minoriteten romer. Utredningen föreslår att en ny myndighet med ansvar för att bland annat synliggöra, samla och sprida kunskap samt verka för att metoder utvecklas för att motverka den antiziganism och diskriminering som minoriteten romer utsätts för inrättas. I myndighetens ansvar ska även ingå att initiera, främja och stödja åtgärder för att öka minoriteten romers egenmakt och inflytande med särskilt fokus på kvinnor samt barn och unga.

Förvaltningen välkomnar alla satsningar som kan innebära att förbättrandet av romers livsvillkor påskyndas. Förvaltningen ställer sig däremot tveksam till att lösningen är ett inrättande av en ny myndighet. Uppdraget som myndigheten föreslås få genomförs redan i dag av kommuner och andra verksamheter. Förvaltningen menar att det inte är självklart att en ny myndighet kommer att påskynda förbättrade livsvillkor och anser att medlen istället kan komma till bättre användning i redan pågående satsningar. Förvaltningen föreslår att nämnden hänvisar till detta tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Bakgrund

Regeringskansliet har gett departementsrådet Charlotta Wickman i uppdrag att utreda hur ett nationellt center för romska frågor kan inrättas. Utredningen har lämnat sitt förslag i departementsskrivelsen Långsiktighet och stadga i arbetet framåt – en myndighet för romska frågor (Ds 2019:15) som har sänt på remiss till bland annat Stockholms stad.

I Stockholms stad har stadsledningskontoret, arbetsmarknadsnämnden, kulturnämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden, äldre- och barnnämnden samt Farstas, Hässelby-Vällingbys och Norrmalms stadsdelsnämnder fått ärendet på remiss. Yttrande över remissen ska vara kommunstyrelsen tillhanda senast 2019-09-25 varvid omedelbar justering av ärendet behövs.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsövergripande sociala frågor. Förvaltningsgruppen har behandlat ärendet den 18 september 2019. Funktionshinderrådet har haft möjlighet att behandla ärendet den 19 september 2019.

Ärendet

Utredningen har fått i uppdrag att närmare utreda hur ett nationellt center för romska frågor kan inrättas.

Utredningen har valt ett arbetssätt med bred konsultation med det romska civila samhället och sakkunniga. Konsultationerna har skett vid såväl strukturerade möten som vid mer spontana samtal. Utredningen har inte begränsat konsultationerna och samtalen till en viss grupp av individer utan istället aktivt sökt kontakt med ett betydande antal organisationer och personer inom det romska samhället.

I utredningen konstateras att det saknas stadga och långsiktighet i arbetet med att tillförsäkra de mänskliga rättigheterna för minoriteten romer. Utredningen konstaterar vidare att trots att regeringen vidtagit åtgärder inom en rad olika områden inom minoritetspolitiken och beslutat om en tjugoårig strategi för romsk inkludering som syftar till att ge romer samma möjligheter som icke-romer, så är situationen i fråga om romers åtnjutande av de mänskliga rättigheterna generellt mycket oroande. Detta har bl.a. framkommit vid konsultationerna som visar att det finns betydande brister inom samtliga samhällsområden, inte minst beträffande

minoritetens möjligheter till erhållande av de språkliga och kulturella rättigheterna.

Utredningens bedömning är att risken är uppenbar att den nuvarande situationen kommer att kvarstå om inte en kompletterande och extraordinär insats vidtas och en tydlig part pekas ut för att aktivt främja arbetet. Utredningens slutsats är att inrättande av en statlig förvaltningsmyndighet behövs för att ge staten förbättrade förutsättningar att komma till rätta med situationen och tillförsäkra mänskliga rättigheter för minoriteten romer.

Myndigheten för romska frågor föreslås få följande uppdrag:

- initiera, främja och stödja åtgärder för att öka minoriteten romers egenmakt och inflytande, vari det ligger ett särskilt ansvar att stärka kvinnors samt barns och ungas egenmakt och inflytande,
- bidra till den fortsatta utvecklingen av det romska civilsamhället genom att genomföra olika insatser,
- återkommande anordna en landsomfattande sammankomst där minoriteten romers organisationer, aktivister och andra sakkunniga från och företrädare för minoriteten kan mötas och diskutera för minoriteten viktiga frågor,
- synliggöra, samla och sprida kunskap samt verka för att metoder utvecklas för att motverka den antiziganism och diskriminering som minoriteten romer utsätts för och den påverkan som historisk rasism och diskriminering för med sig,
- samla och medverka till att levandegöra och sprida kunskap om minoriteten romers kultur, språk och historia samt skapa en kunskapsbank över minoriteten romers kultur, språk och historia, samt
- främja högtidlighållande av centrala högtidsdagar för minoriteten romer.

Utredningens bedömning är att den nya myndighetens anslag bör uppgå till minst 20 miljoner kronor per år.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Kommuner har en central roll i arbetet med att förbättra romers livsvillkor eftersom de ansvarar för verksamheter som är avgörande för romers situation. Stockholms stad är sedan 2016 en utvecklingskommun för romsk inkludering på kommunal nivå (en satsning från kulturdepartementet). Stockholms stad har även sedan 2018 en strategi för romsk inkludering som syftar till att insatser

som skyddar och främjar romers rättigheter som nationell minoritet ska utvecklas och hinder som romer kan erfara i stadens verksamheter ska undanröjas. Utvecklingsarbetet ska präglas av romsk delaktighet och egenmakt, principen om icke-diskriminering samt kunskap om och respekt för romers historia, språk och kultur. Staden har i nuläget sex brobyggare anställda, varav två inom socialförvaltningen, vars främsta uppdrag är att metodutveckla och utbilda i romska frågor inom det sociala området.

Förvaltningen välkomnar alla satsningar som kan innebära att förbättrandet av romers livsvillkor påskyndas. Förvaltningen ställer sig däremot tveksam till att lösningen är ett inrättande av en ny myndighet. Uppdraget som myndigheten föreslås få genomförs redan i dag av kommuner och andra verksamheter. Förvaltningen menar att det inte är självklart att en ny myndighet kommer att påskynda förbättrade livsvillkor och anser att medlen istället kan komma till bättre användning i redan pågående satsningar.

Det finns en önskan från delar av den romska gruppen att vara en naturlig del av befintliga myndigheter istället för att ha en egen myndighet. En egen myndighet kan leda till att gruppen känner sig utesluten istället för inkluderad. Förvaltningens brobyggare vill särskilt framhålla behovet av närhet för att bygga upp förtroende och tillit. Detta arbete görs bäst lokalt. En myndighet utan tydligt mandat och med ”längre väg” till verksamheterna riskerar att försämra situationen istället för att underlätta. I utredningen nämns den finska modellen där man arbetar mer länsvis istället för nationellt. Den finska modellen skulle kunna vara ett sätt att ta arbetet med inkludering vidare.

Utifrån det arbete som redan pågår i staden och övriga kommuner så anser förvaltningen att detta arbete snarare bör utvecklas och permanentas istället för att delar av arbetet förs över till en nationell myndighet. Det finns även en risk att det lokala utvecklingsarbetet avstannar i avvaktan på vad som kommer att skötas av den nya nationella myndigheten.

Förvaltningen föreslår att socialnämnden hänvisar till detta tjänsteutlåtande som svar på remissen om en myndighet för romska frågor.

Bilaga

Departementsskrivelsen Långsiktighet och stadga i arbetet
framåt - en myndighet för romska frågor (Ds 2019:15)